

Palopäällikkö Y. SALKOLA:

Paloviranomaisten ohjeista piittaamattomuus maksoi valtiolle kymmeniä miljoonia

Valtion viljavarastorakennuksen palo Tikkurilassa

Syyskuun 22 päivän vastaisena yönä loimusi Tikkurilan itäisellä taivaalla ja tulenliekit nousivat kymmenien metrien korkeuteen. Noin parin kilometrin päässä palopaikalta sijaitsee Tikkurilan Värtehdas, jonka yövartija kierroksellaan yhtäkkiä havaitsi tämän. Ehkäpä näyn valtavuus sai yövartijan luulemaan tehtaan omien, joen toisella puolella sijaitsevien varastojen olevan tulessa, ja hän pani tehtaan hälytys sireenit soimaan. Palomiesten rientäessä paloasemalle tilanne kohta selvisi, palo ei ollutkaan tehtaalla, vaan jossain Hakkilan tien varrella itäsuunnassa. Hälytys toimitettiin edelleen kunnan Palokeskukseen ja miltei samanaikaisesti tuli ilmoitus palopaikan lähistöltä — viljavarasto palaa! Kello oli tällöin 02.50.

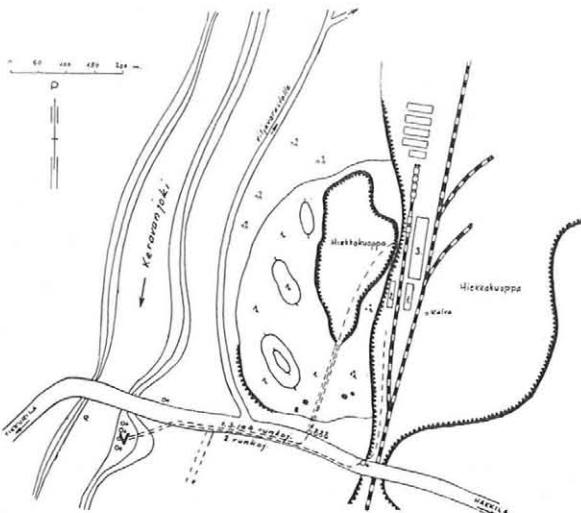
Tikkurilan kolmella palokunnalla oli matkaa palopaikalle 3—4 km, ja olivat ne muutamassa minuutissa paikalla. Näkymä oli valtava. Yli sata metriä pitkä ja parikymmentä metriä leveä alue oli yhtenä tulimerenä. Kaksi pienempää varastorakennusta, yhteispinta-alaltaan n. 1000 m² ja vain muutaman metrin päässä toisistaan, olivat jo kokonaan palaneet ja iso varastorakennus, kooltaan 116×22 metriä, oli tulessa suunnilleen puoleen väliin saakka. Pienien ja ison varaston välinen etäisyys oli noin 10 m.

Päivystävänä palomestarina vuorossa ollut ap. palopäällikkö L. Grönholm saapui paikalle samanaikaisesti ensimmäisten palokuntien kanssa ja sijoitti Värtehtaiden ”porukan” tankkautoineen yrit-

Palo siinä laajuudessa kun ensimmäiset palokunnat saapuivat paikalle.

tämään tulirintaman katkaisua ensimmäisen, varastorakennuksen katkaisevan asbestiseinän kohdalle. Tikkurilan Silkin porukka sai tehtäväkseen ryhtyä siirtämään aivan palavan rakennuksen vierustalla olevalla raiteella seisovia rautatievaunuja. Tikkurilan VPK:n ryhmä, joka saapui hetkistä myöhemmin sai

Piirros palopaikasta, vedenottoaikoihin, letkujohdoinen jne.

Yli 100 m pituinen puinen viljavarastorakennus (keskellä) ennen tuhoutumistaan.

käskyn ajaa suoraan Keravanjoen rantaan, joka sijaitsee noin 600 metrin päässä palopaikasta, ja aloittaa selvityksen.

Muutaman minuutin kuluttua edellisten saapumisesta saavuinkin paikalle, ja suurpalohälytys suoritettiin välittömästi. Suoritimme työnjaon ja apul.-palopäällikkö sai tehtäväkseen hoitaa selvityksen joelta ja vastaanottaa tulevat palokunnat tien varressa. Jäin ison varastorakennuksen pohjoispuolelle, jonka valitsin "komentopaikakseni".

Tulirintaman katkaisuyritys osottautui toivottomaksi. Tuli vyöryi myrskyn tavoin eteenpäin. Väritehtaan auto oli kiireen vilkkaa siirrettävä alta pois autonkylkien ollessa jo polttavan kuumia. Silkin porukka, joka oli aloittanut rautatievaunujen siirron, lähetettiin nyt runkojohdon selvitykseen, ja Väritehtaan porukka ryhtyi jatkamaan heidän työtään.

Ennenkuin yksikään runkojohto oli ehditty vetää palopaikalle, oli tuli saavuttanut koko rakennuksen mitan. Viimeiset kymmenet metrit syttyivät tuleen yht'aikaisesti rakennuksen yläosaan kertyneen palo-kaasun syttyessä räjähdysmäisesti tuleen. Eivät sitä enää pidätelleet "asbestipalomuurit" eikä ulkoseiniin vedellystä tulensuojamaalista enää tässä vaiheessa tullut edes maalinkäryä nenään.

Tämän jälkeen saatoinkin todeta, että peli oli menetetty ison rakennuksen suhteen ja pelastettavissa oli enää rautatievaunut ja noin 60 metrin päässä sijaitseva viiden varastorakennuksen ryhmä. Raide, jolle rautatievaunuja siirrettiin, päättyi em. varastorakennusten seinustalle. Pian osottautui kuitenkin, että se oli liian lyhyt, jotta kaikki vaunut olisi voitu siirtää sinne ja juuri sillä hetkellä kun kaksi viimeistä vaunua oli saatu liikkumaan, syttyivät ne tuleen. Tällöin ei auttanut muuta kuin antaa niille "faartia" perään ja työntää ne roihuvaan tulimereen. Näin saimme järjestetyksi parin-kolmen vaununmitan välimatkan palavan varastorakennuksen ja vaunurivien välille. Viimeisillä Väritehtaan tankkiauton vesitipoilla vaunujen päät saatiin kastelluiksi ja estetyiksi syttymästä ennenkuin seuraava tankkiauto saapui paikalle. Ellei tämä olisi onnistunut olisi siirrettyjenkin vaunujen ja mainitsemäni viiden varastorakennuksen ryhmän tuhoutuminen ollut ilmeinen.

Palosta nousi taivaalle kova kipinä sade ja elleivät viikkokausia kestäneet sateet olisi kastelleet ympäristöä ja erityisesti metsää niin märäksi kuin ne sillä hetkellä olivat, olisi paloaluetta rajoitettu jossain vanhan Porvoontien ja Keravanjoen linjoilla. Kipinävartiot kuitenkin muodostettiin "katsojaparvekkeilta" ja lähetettiin kiertämään lähimaastoa.

Apul.-palopäällikkö L. Grönholm, joka sai tehtäväkseen hoitaa vesihuollon, selostaa seuraavassa tämän portaan toiminnan:

"Kun tiedustelu oli suoritettu ja suurhälytys annettu, sain tehtäväkseni hoitaa vedenkuljetuksen palopaikalle. Koska oli vielä täysin pimeä ja maasto melko vaikea, päätettiin käyttää tietä Tikkurila—Hakkila hyväksi runkojohtojen selvittämisessä. Suoritin maastotiedustelun varasto 3:sta tielle, jossa Tikkurilan ja Tikkurilan Silkin VPK jo olivat 1. runko-

Palopaikka seuraavana aamuna. Huom. kuumuudessa vääntyneet kiskot.

johtoa selvittämässä V:llä merkityltä vedenottopaikalta. Komentopaikaksi valitsin kohdan, johon sarjakytkentäruiskut sijoitettiin.

Edellämäinittu palokunnat saivat 1. runkojohdon valmiiksi noin 30 min. paikalle saapumisemme jälkeen. Se vietiin palopaikan viereisen hiekkakuopan kautta, koska johtojen selvitys metsän kautta hiekkakuoppien välistä kapeata kannasta pitkin pimeässä olisi ollut melko vaikeata. Pitkä selvitysaika johtui epämääräisestä alkutilanteesta ja pimeydestä sekä myös siitä syystä, että ainakin toinen näistä palokunnista osallistui rautatievaunujen pelastamisyrittäykseen tiedusteluvaiheen aikana.

Palokuntien saapumisjärjestys jäi jonkin verran epäselväksi, koska niitä saapui kahdelta eri suunnalta ja viestitys vedenottopaikan ja sarjakytkentäpaikan välillä aluksi ei toiminut moitteettomasti, joten oli pakko käydä siellä selvittämässä tilanne. Oman piirin palokuntien jälkeen saapui Puistolän VPK:n säiliöauto, joka sai tehtäväksi sarjakytkentäpaikalta selvittää 2. runkojohdon palopaikalle. Tämän runkojohdon selvitys meni kuitenkin sekaisin ristiriitaisten uusien käskyjen takia sillä aikaa, kun kävin vedenottopaikalla, ja se vedettiin junaraiteita pitkin, joten sitä tuskin voitiin käyttää muuhun kuin jo palaneiden rakennusten jälkisammutukseen.

Seuraavina saapuivat autot Helsingistä ja muut liitosalueen palokunnat, jotka yhteisesti selvittivät 2. runkojohdon loppuun saakka, seuraavina saapuivat Tuusulan, Kellokosken ja Keravan vaunut sekä

Aamukahvi sarjakytkentäpaikalla.

oman itäisen ja pohjoisen piirin palokunnat, joiden hälytys ilmeisesti oli myöhästynyt suurhälytyksen toimittamisen takia. Nämä palokunnat selvittivät 3. ja 4. runkojohdon sekä muodostivat reservin, josta yksi vaunu irtoruiskuineen sijoitettiin vedenottoaikaan läheisyyteen ja muut sarjakytkentäpaikan kohdalle.

Tällä välin oli myös viestiyhteydet saatu toimi- maan sekä palo- että vedenottoaikaan ja viestit toimitettiin kiitettävällä tavalla koko loppuajan.

Ruiskujen toiminnasta on annettava kiitettävä arvosana — osa kiitoksesta lankeaa varmaankin Keskusliiton ruiskuntarkastustoiminnalle — sillä kahdestatoista käytetystä ruiskusta rikkoutui vain yksi käyttökelvottomaksi (sähkövika), jota vastoin 5 pysähtyi lyhyemmäksi tai pidemmäksi ajaksi pienempien korjausten tai käyttäjän epäpätevyyden takia. Tämä on katsottava hyväksi saavutukseksi, koska osa ruiskuista kävi peräti 6—8 tuntia yhteen menoon ja alkuvaiheessa kävi 8 ruiskua yhtäaikaaisesti moitteetomasti.

Letkukantaa ei myöskään voida suuresti moittia, sillä runsaasti 3 km oli käytössä ja niistä havaintojeni mukaan tuskin tarvittiin vaihtaa viittäkään prosenttia siitä huolimatta, että käytettiin korkeita paineita ja että verrattain vilkas liikenne tiellä Tikkurila—Hakkila, jonka poikki letkut oli johdettava, huolimattomalla letkusiltojen ylityksellä aiheutti muutamia turhia letkunrikkoutumisia.”

Sen jälkeen kun vaunujen siirto oli saatu suoritetuksi ja vesi saatu lopuksi ylös palopaikalle kaikkiaan neljällä runkojohdolla, palokuntien tehtäväksi jäi enää vain vilja- ja rehukasojen sammutus. Runkojohdot haaroitettiin ja sammutustyö oli melko helppoa, sillä kun rakennukset olivat palaneet ympäriltä, kuumuus ja säteilylämpö laskivat nopeasti. Sammutustyötä riitti kuitenkin seuraavaan iltapäivään saakka ja tämän jälkeen varaston oma väki otti jälkivartiointin huolehtia. Savua nousi kuitenkin viljakasojista vielä kaksi viikkoa palon syttymisen jälkeen.

Tämä valtion viljavarasto sijaitsee Tikkurilan itäpuolella suuressa sorakuopassa, jonne on johdettu pistoraide Tikkurilasta. Puolustuslaitos on aikoinaan rakennuttanut alueelle kymmenkunta parakkimaista varastorakennusta omia tarkoituksiaan varten. Viljavarasto on sittemmin sotien jälkeen vuokrannut alueen omiin tarkoituksiinsa, kuitenkin luultavasti vain tilapäistä käyttöä ajatellen. He olivat vuokranneet edelleen osan varastotiloista eräälle yksityiselle liikkeelle niinikään viljan varastointia varten. Sillä hetkellä kun palo sattui, oli varastoissa yhteensä 1.020 tonnia siemen- ja rehuviljaa. Osa tästä määrästä kuitenkin säästyi ja voitiin uudelleen säkitettynä myydä sekundana sitä haluaville.

Paloviranomaiset varoittivat ajoissa

otsikoi seuraavana päivänä eräs päivälehti. Tämä pitääkin paikkansa. Muutamia vuosia sitten paloviranomaiset aina läänin palotarkastajaa myöten olivat antaneet asianomaisille kehoituksen mm. ison varastorakennuksen jakamisesta pienempiin osastoihin, vesihuollon järjestämisestä (alueella ei paria pihakaivoa lukuunottamatta ole vettä lähempänä kuin 600 metrin päässä virtaavassa Keravanjoessa), ja lisäksi kiellettiin höyryveturien käyttö alueella kipinävaaran takia. Sen jälkeen kun kunnan palolautakunta lähetti asianomaisille uuden huomautuksen asiasta huomauttaen siitä mahdollisuudesta, mikä nyt on tapahtunut tosiasia sekä siitä vastuusta, mikä asianomaisilla asiassa on, jotain ryhdyttiin tekemään. ”Palomuurit” tehtiin kaksinkertaisesta asbestilevystä, mutta niitä ei kuitenkaan palon jälkeen löytänyt suurennuslasillakaan, vaikka minun oppi-isieni mukaan palomuurit on sellainen käsite, että se jää pysyyn vaikka kaikki muu ympäriltä palaa. Tämän lisäksi oli oma-aloitteisesti iso rakennus maalattu ulkopinnoiltaan ns. tulensuojamaalilla. Asia oli jopa yleisenä puheenaiheena paikkakunnalla kun pari viikkokolehtea teki siitä jutun palstoilleen. Sen verran uskaltanut arvostella, että jos suojamaalauksen olisi pitänyt paloa jossain vaiheessa hidastaa, olisi sen käsitykseni mukaan pitänyt tapahtua silloin kun pienemmät rakennukset olivat tullessa ja palo levisi isoon rakennukseen (rakennusten väli oli noin 10 metriä). Tähän käytetyillä varoilla olisi ehkä saanut ainakin muutaman metrin sitä ”oikeata palomuuria”, jolloin palon rajoittamiseen palokunnilla olisi ollut edes jonkinlaisia mahdollisuuksia.

Siitä, mistä palo oli saanut alkunsa, ei tätä kirjoittaessa ole tietoa. Puhutaan ryppyporukoista ja pyromaaneista, mutta tutkijoillakaan ei liene siihen vielä varmoja johtolankoja. Keskusrikospoliisi tutkii asiaa.

Taasen kerran punainen kukko näytti kyntensä ja tällä kertaa oikein leijonan kynnet. Jälleen kerran saimme todistuksen siitä, että *paras suojelukeino suurpaloja vastaan on rakenteellinen palosuojelu*. Tämänkin tapauksen saattoi ennakoita ennustaa ja sanoa miten siinä tulisi käymään. Toivottavasti tapaus on muille ainakin herätteitä antava, erikoisesti kun ajattelen sitä, että nyt jälkeenpäin jossain ehkä pyöritellään niitä paloviranomaisten aikoinaan lähettämiä huomautuksia, vaikkakin se on nyt jo liian myöhästä. Säästämistä kai siinäkin ajateltiin kun *korjausmääräykset tehtiin vain silmän luumeksi ja kun lomalle menevän yövartijan tilalle varastoalueelle ei asetettu toista miestä*, minkä seurauksena palo haettiin vasta silloin kun se jo näkyi Helsingissä ja Keravalla. Säästämistä kylläkin, mutta väärää ja erittäin kallista säästämistä!

SPY:n julkaisu

PALONSYITÄ
ilmestyy marraskuussa!

VÄRI ja TAPETTIKESKUS OY

Värejä, Lakkoja, Tapetteja ym. ym.

EROTTAJA 15—17. PUH. 621 210 ja 621 617